

De Nieuwsbrief van het Zeeuws Archief verschijnt vier maal per jaar.

Bijlage bij de Nieuwsbrief Stichting Regionale Geschiedbeoefening Zeeland 48, maart 1999.

Nieuwsbrief in een nieuw jasje

Huisstijl voor Zeeuws Archief

Voor velen zal het een verrassing zijn om deze Nieuwsbrief onder ogen te krijgen. Voor de eerste maal komt die uit in een geheel nieuwe jas. Vooruitlopend op de fusie tussen het rijksarchief en de gemeentearchieven van Middelburg en Veere heeft de Nieuwsbrief ook de naam van de toekomstige organisatie alvast geadopteerd: Zeeuws Archief.

Logo

Het logo dat op de Nieuwsbrief prijkt, en van nu af aan alle uitingen van het Zeeuws Archief zal ver-

fraaien, is ontworpen door Wim de Valk uit Batenburg. Deze grafisch ontwerper maakte eerder al foldermateriaal voor het Rijksarchief in Zeeland. Inspiratiebron voor het ontwerp zijn de 17e eeuwse verhandelingen over 'perspectief' van Jan Vredeman de Vries. In de bovenste drie punten zien we de drie partners van de nieuwe instelling terug. De onderste punt (een diamant?) is de schatkamer van depots met waardevolle archieven. De naam 'Zeeuws Archief' is gedrukt in de *Trinité*, een letter die is ontworpen door Bram de Does van de bekende firma Joh. Enschedé en Zonen, de drukker van onze bankbiljetten en paspoorten.

Vormgeving

Niet alleen het logo is nieuw, ook de Nieuwsbrief ziet er anders uit dan u gewend bent. Door de fusie is er veel te melden, en daarom is de omvang verdubbeld. De vormgeving van de publicatie is ook op de schop genomen en we hopen dat het resultaat u bevalt. Ook alle andere uitingen van het Zeeuws Archief, zoals briefpapier, enveloppen en dergelijke zijn aangepast aan de nieuwe huisstijl. Voorlopig nog met vermelding van de namen van de drie fusiepartners en hun afzonderlijke adressen, maar na de verhuizing met alleen het adres van de nieuwe locatie aan het Hofplein in Middelburg.

Integratie tot Zeeuws Archief

Naar één nieuwe organisatie

Het wordt de buitenwereld steeds duidelijker dat het menens is met de fusie van het rijksarchief en de gemeentearchieven van Veere en Middelburg. Enerzijds komt dat door de introductie van de nieuwe huisstijl en anderzijds door de zichtbare vorderingen van de nieuwbouw en de restauratie van het Van de Perrehuis aan het Middelburgse Hofplein. Maar ook binnen de organisaties moet keihard gewerkt worden om de drie instellingen straks naadloos op elkaar aan te laten sluiten.

Dienstverlening

Eén van de onderwerpen waarbij afstemming tussen de verschillende partners belangrijk is vormt de toekomstige

dienstverlening. De gemeenschappelijke doelstelling is om de dienstverlening zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Daarom wordt nu precies in kaart gebracht wat 'het publiek' van het Zeeuws Archief verwacht en hoe het aanbod het best op de vraag kan worden afgestemd, uiteraard binnen de mogelijkheden die het gebouw, de beschikbare menskracht en de financiële middelen bieden.

Verhuizing

Een ander onderwerp dat de nodige hoofdbrekens kost is de verhuizing van de drie diensten. Ruim vijftien strekkende kilometer waardevolle en soms kwetsbare documenten, charters, foto's, kaarten, tekeningen, ...

Rijksarchief in Zeeland
Sint Pieterstraat 38
4331 EW Middelburg
T (0118) 63 89 20
F (0118) 62 80 94

Gemeentearchief Middelburg
Stadhuisstraat 2
Postbus 6000
4330 LA Middelburg
T (0118) 67 54 59
F (0118) 67 54 52

Gemeentearchief Veere
Markt 5, Veere
Postbus 1
4370 AA Koudekerke
T (0118) 50 60 64
F (0118) 50 60 74

Het Brouwerijpoortje wordt de hoofdingang van het Zeeuws Archief.

Nieuwbouw Zeeuws Archief vordert gestaag

Het hoogste punt is in zicht!

Bij de nieuwbouw van het archief worden voorbereidingen getroffen om de reusachtige staalconstructie te kunnen plaatsen waarop de glazen pyramide komt te rusten. Als deze constructie is aangebracht, is het hoogste punt van het Zeeuws Archief bereikt. Zonder onverwachte tegenslagen zal dit begin april het geval zijn. Opvallend zijn de werkzaamheden tussen de domineeswoning en de ingang ('het poortje'). De opening naar de straat is nu

»» videobanden en microfilms moeten in een logische volgorde worden overgebracht naar de splinternieuwe depots aan het Hofplein. De planners moeten bovendien rekening houden met het feit dat de te verhuizen kilometers papier van in totaal twaalf (!) locaties komen. De gemeente Veere heeft bijvoorbeeld archieven in Veere, Koudekerke, Serooskerke, Oostkapelle en Domburg. Ook het Gemeentearchief Middelburg en het rijksarchief beschikken momenteel over meerdere locaties.

dichtgemetseld waardoor de bouwactiviteiten voor een groot deel aan het zicht onttrokken worden. Met vele kuubs is de betonhonger van het Zeeuws Archief eindelijk gestild. Nu wordt met het metselwerk begonnen. Op het laagste niveau zijn de voorbereidingen voor de inrichting al gestart en allerlei materialen die inmiddels overbodig zijn worden afgevoerd.

Zicht op het Zeeuws Archief i.o.

Terugblik 1998

Gemeentearchief Veere

Voor het Veerse archief was 1998 een interessant jaar. Naast de gebruikelijke werkzaamheden ging ook hier veel aandacht naar de voorbereidingen van de fusie. Het archief mocht zich daarnaast ook verheugen op een aantal belangrijke bezoekers: een delegatie uit Schotland en de Amerikaanse ambassadeur.

Schotse Nationale Partij in Veere

Zoals bekend is de relatie tussen Schotland en Veere van bijzondere aard. In de periode tussen 1444 en 1799 bestonden er innige banden. Handelsrelaties lagen aan de bron van de frequente contacten. Veere beschikte in die tijd onder andere over een Schotse kerk en een Schotse rechtbank. In het archief is werkelijk van alles terug te vinden over de 'Veerse Schotten'. Onder andere wat ze aten, dronken, de inventaris van hun huisraad, kortom hun hele levensstijl komt in het archief weer tot leven. Voor het huidige Schotland is deze historie een bevestiging van hun Schotse identiteit. De vertegenwoordigers van de Schotse Nationale Partij die het archief van Veere met een bezoek vereerden, staken hun enthousiasme dan ook niet onder stoelen of banken. "Voor mij was het alsof er een nieuwe bladzijde in de Schotse geschiedenis werd opengelegd", aldus één van de opgetogen Schotten. Voor de komende jaren is het de bedoeling veel informatie uit de archiefstukken uit te wisselen, en deze toegankelijk te maken voor een groot publiek. De financiering is echter nog een probleem, maar het draagvlak in Schotland is na het bezoek van de Schotse delegatie enorm groot.

Amerikaanse ambassadeur

Vorig jaar was Peter Blom, gemeentearchivaris van Veere, ook gastheer van de Amerikaanse ambassadeur mevrouw Cynthia P. Schneider. Het bezoek had plaats op haar uitdrukkelijk verzoek. In de jaren 1805, 1806 en 1807 deden vele Amerikaanse schepen de stad Veere aan. Deze 'neutrale' schepen roken handel nu de Engelse vloot door het verbod van Napoleon niet welkom was in continentale havens. Naast de 'gewone' lading was het voor de Amerikaanse schepen erg aantrekkelijk om de nodige smokkelwaar aan land te brengen. De vrachtbrieven en andere stukken over de lading zijn te bestuderen in het archief van Veere. De ambassadeur, een fervent bewonderaarster van Rembrandt, was ook zeer geïnteresseerd in de onderzoeksantekeningen van de Amerikaanse journalist Hendrik van Loon, die in Veere een boek schreef over Nederlands' beroemdste schilder.

Gemeentearchief Middelburg

Ook bij het Middelburgse archief ging in 1998 veel tijd zitten in de voorbereidingen van de fusie. Naast deze drukke 'gewone' werkzaamheden passeerden ook enkele 'ongewone' zaken de weg van het archief.

Grafkelder

Ten eerste was het archief in het kader van de herinrichting van de Markt betrokken bij de opgravingen aldaar. Spectaculair was de vondst van enkele graven, waarvan een beschilderde grafwand gewijd aan Sint Antonius abt de belangrijkste was. De grafwand is inmiddels tentoongesteld in het stadhuis. Naar aanleiding van de herinrichting van de Markt verscheen het boek *Van alle markten thuis, geschiedenis van markt en nijverheid te Middelburg*. De auteurs van het boek vormen de werkgroep 'Stadsgeschiedenis Middelburg', deze groep komt regelmatig in het gemeentearchief bij elkaar.

Heilige huisjes

Het gemeentearchief werkte mee aan meerdere publicaties en een aantal radio- en televisie uitzendingen. Eén daarvan was de op 21 en 24 juni uitgezonden aflevering van het NCRV-programma 'Heilige Huisjes'. Dit programma ging over Maria-verering en Middelburg als bedevaartsoord. In de Rooms-Katholieke kerk in Middelburg bevindt zich een Middeleeuws schilderij van Maria waaraan bovennatuurlijke krachten toebedacht worden. Dit schilderij is niet het oorspronkelijke: dat bevond zich in Vrouwenpolder, en Vrouwenpolder was dus ook eerst bedevaartplaats.

Nagasaki

Speciale belangstelling voor de geschiedenis van Middelburg toonde een grote delegatie Japanse ambtenaren uit de Middelburgse zusterstad Nagasaki. Op 23 november werden zij onder andere in het stadhuis rondgeleid en door de archivaris van informatie voorzien.

Rijksarchief in Zeeland

Het Rijksarchief in Zeeland is zich tijdens het afgelopen jaar bewust geworden van de enorme hoeveelheid werk die een fusie met zich meebrengt. Gelukkig ging daarnaast de dienstverlening gewoon door en werden diverse nieuwe archieven opgenomen. Het bezoekerscijfer bleef met 6500 stabiel. De twee grote digitaliseringsprojecten, de invoer van de huwelijks- en overlijdensakten van de Burgerlijke Stand, liggen op schema. Vele archieven werden herverpakt in zuurvrije materialen zodat we straks alle bestanden in de voorgeschreven verpakkingen naar de nieuwe depots kunnen verhuizen.

Openingstijden 1999

Rijksarchief in Zeeland

dinsdag tot en met zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur. In de maanden juli en augustus zijn de studiezalen op zaterdag gesloten.

Gemeentearchief Middelburg

maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 16.00 uur.

Gemeentearchief Veere

maandag en dinsdag van 9.00 tot 12.30 uur en 13.30 tot 17.00 uur, woensdag van 9.00 tot 12.30 uur.

Het archief is uitsluitend na telefonische afspraak te bezoeken: (0118) 50 60 64.

Sluitingsdata 1e helft 1999

Rijksarchief in Zeeland

Vrijdag 30 april (Koninginnedag)

Woensdag 5 mei (Bevrijdingsdag)

Donderdag 13 mei (Hemelvaartsdag)

Op alle andere data rond Pasen en

Pinksteren - behoudens de reguliere sluitingsdag op maandag - is het Rijksarchief normaal geopend, dus ook op vrijdag 2 april (Goede Vrijdag), zaterdag 3 april (zaterdag voor Pasen) en zaterdag 22 mei (zaterdag voor Pinksteren).

Gemeentearchief Middelburg

Vrijdag 2 april (Goede Vrijdag)

Maandag 5 april (2e Paasdag)

Maandag 19 april

(sluiting 8.00-13.00 uur)

Vrijdag 30 april (Koninginnedag)

Maandag 3, dinsdag 4 en woensdag

5 mei (aansluitend en op Bevrijdingsdag)

Donderdag 13 en vrijdag 14 mei

(aansluitend en op Hemelvaartsdag)

Maandag 24 en dinsdag 25 mei (2e en 3e Pinksterdag).

Gemeentearchief Veere

Voor een bezoek aan het Gemeentearchief Veere kunt u het best contact opnemen met de gemeentearchivaris.

Het Rijksarchief in Zeeland, het Gemeentearchief Middelburg en het Gemeentearchief Veere verhuizen eind 1999 naar het nieuwe gebouw aan het Hofplein in Middelburg. Via de Nieuwsbrief zullen wij u tijdig informeren over de exacte data van de sluiting.

Een familiealbum uit Tholen

Uitgelicht

'Familiealbum' is deze maand het thema van de Boekenweek. Ook in archieven zijn vaak familiealbums te vinden. Zo bevindt zich in het familiearchief Wagtho een mooi album, aan de voorzijde versierd met een gekleurde iris en de tekst 'Photographicen', van Helena Wagtho. Zij kreeg het album in 1910 kado en plakte er daarna zo'n honderd foto's in.

Helena Christina werd op 15 maart 1896 geboren als dochter uit het huwelijk van Cornelis Anne Hendrik Wagtho en Neeltje Adriana van der Burght. Haar opa Cornelis kocht omstreeks 1868 de Thoolse hofstede *Luchtenburg*. Ze behoorde tot een invloedrijke familie die rond 1635 van Reimerswaal naar Tholen was gekomen en waarvan diverse leden sindsdien vele bestuurlijke functies op Tholen hadden bekleed.

In haar album zien we kiekjes van haar ouders, vriendinnen, kennissen en familieleden, van de hofstede en uitstapjes op Tholen en daarbuiten. Haar hart ging uit naar paarden, getuige de vele foto's daarvan. Alle foto's zijn voorzien van onderschriften en data zodat wij nu een fraai beeld hebben van het leven van een welgesteld vijftienjarig meisje op een boerderij in Tholen.

Het familiearchief Wagtho in het Rijksarchief in Zeeland bevat nog meerdere fotoalbums en daarnaast zo'n kleine 600 losse foto's.

Rijksarchief in Zeeland, familiearchief Wagtho, voorl. inv.nr 66

Genealogische aanwinsten

De Collectie Zeeuwse Genealogieën in het rijksarchief werd uitgebreid met genealogieën of kwartierstaten van de families Kaartsteker (nr 728); Zachariasse (nr 729); Van Stee (nr 730); Remeeus (nr 731); Van der Harts (nr 732); Boot/Bij de Vaate (nr. 354). Een aanwinst is te melden in de Verzameling Genealogische Afschriften: Deel 11 uit de serie Zeeuwse VOC-opvarenden 1724-1729 (nr 826).

Inventarissen en catalogi

In de afgelopen tijd kwamen bij het rijksarchief van de volgende archieven toegangen gereed:

- Stichting Oecumenisch Vormingscentrum Hedenesse en voorgangers te Cadzand, 1948-1989, toegangsnr 371.1
- Van Eeghenstichting en de Stichting Vormingscentrum Van Eeghenhuis te Aardenburg, 1960-1989, toegangsnr 375.1
- Hervormde Gemeente te Cadzand, 1671-1894, toegangsnr 585.1
- Hervormde Gemeente te Biggekerke, 1583-1985, toegangsnr 583.1
- Hervormde Gemeente te Melis- en Mariekerke, 1653-1977, toegangsnr 595.1
- Hervormde Gemeente te Nieuwvliet, 1659-1975, toegangsnr 596.1
- Hervormde Gemeente te Waterlandkerkje, 1708-1987, toegangsnr 357.1
- Rooms-Katholieke parochie H. Petrus en Paulus te Boschkapelle, 1752-1976 (1984), toegangsnr 144.1
- Vereniging 'Draagt Elkanders Lasten' te Biggekerke, 1927-1998, toegangsnr 232.2

- Stichting Zeeuws Instituut voor Kunstzinnige Vorming (ZIKV), 1962-1989, toegangsnr 258.1
- Openbare Scholengemeenschap Reimerswaal en voorgangers, 1949-1991, toegangsnr 403.1
- Predikant H.R.J. Reijenga, 1928-1979, toegangsnr 427
- Predikant J.C. Roose, (1880) 1887-1955 (1994), toegangsnr 446
- Familie De Casembroot, 1773-1880, toegangsnr 448
- Zeeuws Landbouwblad van de Zeeuwse Landbouwmaatschappij, 1908-1986, toegangsnr 492.6
- Zeeuwse Zangersbond 'Zang Veredelt', 1922-1998, toegangsnr 564.1

Bij het Gemeentearchief Middelburg kwam gereed de toegang op het archief van de Groene Kruisvereniging te Middelburg, 1950-1974.